

FOLKE VIRKE

Maj - Juni - Juli 2026

Stærke kvinder, der har sat deres spor

www.folkevirke.dk

Stærke pionerer, som trådte deres egne veje

3

Af Lene Rasmussen, billedkunstner

Frontkæmper for menneske- rettigheder

23

Af Jytte Lindgård, advokat

At være kunstner har sin pris. Men vi kan ikke lade være

11

Af Annemarie Balle, redaktør

FOLKEVIRKE
Social, kulturel og politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE

Oplag: 1.200 . ISSN 0015-5845

**Deadline for næste nummer:
15. juli 2026.**

Bladet kan kun bestilles ved direkte henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
E-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 60 + porto.

Særpris for classesæt.

Bladabonnement kr. 210 + porto pr. år.

Medlemskab kr. 400 pr. år.

Beløbene kan indbetales på

Folkevirkes konto, Sydbank:

Reg.nr. 7031 . Kontonr. 1099538

Redaktion

Annemarie Balle (ansvarshavende)
Firkløvervej 1
2400 København NV
Tlf. 51 51 24 20

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle
Næstformand:
Jeanne Bau-Madsen
Kasserer: Tove Hinriksen
Karen Hallberg
Anne Lise Jensen
Lene Lund
Grete Mygind
Huda Al-Kazwine
Susanne Tarp

Tryk og layout

Aars Bogtryk & Offset, tlf. 98 62 17 11
E-mail: aarsbogtryk@aarsavis.dk
Layout: Louise Christensen
Genrefotos: www.colourbox.dk

FORENINGEN AF
DANSKE KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Stærke kvinder, der har sat deres spor

Oftentimes hører man, at grunden til, at kvinder er underrepræsenteret i historien, er, at de ikke har sat sig så markante og tydelige spor som mænd.

Men når man dykker ned i historien, så er det tydeligt, at det ikke er grunden.

Årsagen er mere, at det er mænd, som har skrevet historien, og at kvindernes indsats i mange sammenhænge er blevet negligeret.

I dette her nummer af kulturtidsskriftet "Folkevirke" peges på en række kvinder, som har sat deres tydelige spor og har haft en væsentlig samfundsbetydning. Men mange af dem er gået deres egne veje og har selv måttet træde de nye stier.

Det gælder fx Marie Illum, hvis ægtefælle grundlagde stormagasinet Illum i København. Hun var den drivende kraft i at få etableret en af Danmarks første fagforeninger for kvinder.

Det gælder Bodil Begtrup, som spillede en afgørende rolle for ligestillingen,

da menneskerettighedskonventionerne skulle udformes i 1948.

Der kan også nævnes en række kvindelige kunstnere, som alle var med til at støtte tanken om at opføre en Kvindernes Bygning midt i København. Deres værker er i dag ophængt i Kvindernes Bygning, og billedkunstner Lene Rasmussen levendegør deres oeuvre i en fin artikel i dette temanummer.

I dette nummer om stærke kvinder bringes også et dobbeltinterview med to markante, nulevende kvinder - billedkunstner Grete Balle og skuespiller Ghita Nørby, som er henholdsvis 100 år og 91 år. De har begge sat deres markante aftryk inden for kulturlivet og har været forbilleder for mange, yngre kolleger.

God læselyst og på gensyn i Folkevirke!

**Annemarie Balle,
redaktør**

INDHOLD

Kvinder i kunsten omkring Kvindernes Bygning: Stærke pionerer, som trådte deres egne veje	3
Skuespiller Ghita Nørby og billedkunstner Grete Balle: At være kunstner har sin pris. Men vi kan ikke lade være	11
Skuespiller Ghita Nørby: Mange vælger ikke at være skuespiller. Man er skuespiller	16
Billedkunstner Grete Balle: Lader fantasien tale gennem farver og materialer	17
Marie Illum - kvinden bag stormagasinet	19
Frontkæmper for menneskerettigheder	23
Folkevirkes landsmøde 2026: Stor opbakning til Folkevirkes fortsatte udvikling	26
Folkevirkes landsmøde 2026: Spændende besøg i hofteateret	28
Kvindestemmer 2026: Billedskabende musik og mange lydbilleder	29
Arrangementskalender 2026	34
Grete Balle 100 år	36

Forsidebilleder:

Øverst: Ghita Nørby og Sofya Rose Johnson i forestillingen Fanny og Alexander fra 2011.

Foto: Natascha Thiara Rydvald.

Nederst tv.: Kvindernes Bygning set i 1963. Foto hos Københavns Museum.

Nederst i midten: I mere end 75 år har Grete Balle været aktiv som billedkunstner.

Og er det stadig - fordi hun ikke kan lade være.

Nederst th.: Bodil Begtrup 1903-1987. Foto: Icarriedawatermelondk, Wikipedia.

Kvinder i kunsten omkring Kvindernes Bygning:

Stærke *pionerer*, som trådte deres egne veje

Af Lene Rasmussen, billedkunstner

”Vi behøver ikke spørge Regering og Rigsdag eller Politi, om vi maa indrette en Systue eller om vi maa klæde os saa eller saa”!

Sådan lød en fyndig erklæring på Dansk Kvindesamfunds Fællesmøde i 1890. Her holdt væveren **Kristiane Konstantin-Hansen** (1848-1925) en tale for reform af de såkaldte Kvindearbejdsklæder. I indbydelsen hed det *”Kvindedragten er usund og dens Princip er forkert”*, og senere *”Korsettet aflægges, Klædernes Vægt fordeles paa Skuldre og Hofter”*.

Kristiane Konstantin-Hansen var medlem af styrelsen for Dansk Kvindesamfund, og i selve talen fortalte hun, at styrelsen havde givet stødet til, at en systue kunne igangsættes. Derefter opfordrede hun til, at mødedeltagerne - og gerne flere - ville medvirke økonomisk til systuen, der skulle reformere klædedragten for kvinder, ikke mindst med en sundere afløser for det stive korset.

De tidlige pionerer for kvindernes ret til selvbestemmelse skabte flere fællesskaber på kryds og tværs af samfundets miljøer i tiden før århundredskiftet - og blandt dem

var flere kunstnere. Mange deltog i Kvindernes Udstilling fra Fortid og Nutid i 1895, herunder de to malere Susette Holten og Johanne Krebs. Malerne Johanne Frimodt og Sofie Holten deltog også, og de blev valgt til medlemmer af styrelsen for Kvindernes Bygning i 1896.

Væveren, tekstilkunstneren og forhandleren Kristiane Konstantin-Hansen var ikke med i udstillingen, men tog sig i stedet af den overordnede planlægning af den. Hun deltog i den første komité med henblik på forberedelserne til en kvindernes udstilling i København sammen med Charlotte Klein: lederen af Tegneskolen for Kvinder; maleren Susette Holten; formanden for Dansk Kvindesamfund: Kirstine Frederiksen, og kammerherreinde Fru Charlotte Klein. Kristiane Konstantin-Hansen blev i 1896 medlem af Repræsentantskabet for Kvindernes Bygning i København og satte fra starten sit præg i arbejdet også fremover for kvindernes ligestilling. Hun var ud af en kunstnerslægt: faderen var den meget anerkendte maler Constantin Hansen og moderen, hans hustru Magdalene Barbara

Købke, og hun voksede derfor op i et hjem præget af kunst og kultur. Hun fik en omfattende og grundig uddannelse i broderi hos brodøsen Georgia Skovgaard.

Platter, som blev fremstillet i forbindelse med udstillingen ”Kvindernes Udstilling fra Fortid og Nutid”, som blev holdt i 1895.

I 1873 deltog hun i familiens rejser til Italien: Rom, Napoli og Pompeji, hvor hun fandt interesse i og kopierede de klassiske italienske borter og motiver i mosaikkerne. Hjemme igen åbnede hun forretning i Købmagergade i København sammen med brodøsen Johanne Bindsbøll. De arbejdede begge med naturalistiske gengivelser af blomster- og dyremotiver overført til korsstingsbroderi. Enkelte modeller sælges endnu i dag. Efterhånden blev forretningen kendt og anvendt af såvel private som kirker og højskoler, og de to kvinder deltog i flere internationale udstillinger. Her modtog de adskillige priser; én af dem ved Den nordiske Industri-Landbrugs- og Kunstudstilling i 1888. I 30 år stod de bag forretningen, som i 1903 blev overtaget af Clara Wæver. Hun overtog desuden en stor samling arbejdstegninger og akvareller, som har været forlæg til broderierne. I året 1900 var Kristiane Konstantin-Hansen og Johanne Bindsbøll blevet ansat til at forestå vævearbejdet med erstatningen af maleren og gobelinvæveren Karel van Manders store vægtapeter i Riddersalen på Frederiksborg Slot. De blev ødelagt i 1859, da Frederiksborg Slot brændte. Det var en national opgave at genskabe gobelinerne, og de to kvinder forberedte sig grundigt: de lærte gobelinvævning, importerede materialer og foretog studier af andre gobeliner i udlandet. Opgaven af denne størrelsesorden havde gjort, at de måtte lukke forretningen. Kartonerne (de tegnede forarbejder) til gobelinerne var designet af N.C. Overgaard, som arbejdede delvis efter kopier af de

oprindelige gobeliner. I 1928 var de nye gobeliner færdige.

Et helt nyt forskningsprojekt i gobelinerne viser en sandsynlig direkte forbindelse til Kristiane Konstantin-Hansen gennem de blomstrende mælkebøtter i forgrunden af billedernes underkant, selv i kampscenen, og i det hele taget ses nytænkende kunsthåndværk. Kvindernes Bygnings Arkiver har formidlet dokumentation for hendes tidlige engagement i kvindernes kamp for ligestilling. Den omfattende udstilling *GOBELIN - I tråd med tiden* på Frederiksborg Slot om gobelinerne og forskningen i dem vises fra 26. marts til 6. september 2026.

Samhørighed

Kammerherreinde Sofie Oxholm, som var den første præsident i udstillingskomitéen, lagde stor vægt på den nordiske samhørighed, som skulle gøre sig gældende. Én af hendes gode venner var maleren **Agnes Slott-Møller** (1862-1937), som fik til opgave at designe selve seglet til Kvindernes Udstilling. Hun udarbejdede et enkelt segl, forestillende Dronning Margrethe I, der beskyttende holder sin kappe udbredt med begge arme over de nordiske kvinder.

Man havde oprindeligt regnet med, at Kvindernes Udstilling skulle forløbe allerede i 1894, og det ville i givet fald falde sammen med året for kronprinseparrets sølvbryllup. Som gave fra Kvindernes Udstilling vedtog man, at Agnes Slott-Møller skulle tegne en gobelin, der også skulle understrege den nordiske samhørighed, og her skulle Dronning Margrethe I også være motivet.

Gobelinen skulle væves på kunstvæveren Emma Fischers Værksted.

- Imidlertid blev gobelinen ikke færdig i 1894, så sølvbrudeparret fik overrakt et gavebrev med en tekst, der i særlig grad priste kronprinsesse Louise og kronprins Frederik. Få dage før Kvindernes Udstilling i 1895 lukkede, fik kronprinsessen overrakt gobelinen, der i dag hænger på den kongelige ejendom i Frankrig. Agnes Slott-Møller havde fået sin uddannelse på Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder 1871 og senere hos P. S. Krøyer og Harald Slott-Møller, som hun senere giftede sig med. I 1891 stod hun med sin mand og flere andre kunstnere sammen om stiftelsen af Den Frie Udstilling, som protest mod den *Charlottenborgske Salon*. Den Frie åbnede sine døre for kvindelige kunstnere tidligt, herunder for Susette Holten og Johanne Krebs. I sine værker var Agnes Slott-Møller en foregangskvinde, der inspireredes af den danske historie, af folkeviserne og af middelalderkunsten. Hun fortsatte ukueligt med sit værk trods omverdenens konservative vurderinger, som for en stor dels vedkommende givetvis har haft bund i manglende forudsætninger hos anmelderne. Allerede i 1890 brød hun med Den Frie og vendte tilbage til Charlottenborgudstillingerne. I 1894-95 vandt hun en konkurrence om udsmykningen af hovedportalen på Københavns Rådhus med et polykromt relief af byens ældste råd.

Susette Holten

Susette Holten, f. Skovgaard (1863-1937) var valgt som hoveddesigner

på Kvindernes Udstilling. Hendes opgaver var mangfoldige og bestod i tegning af logoet til udstillingen, af dekorationer med gennemgående motiver, af indgangspartiets portal, vignetter til programmerne og af et stort vævet tapet på 2,81x5,38 meter, til ophængning sammen med et møblement, som Susette Holten også havde tegnet. Tapetet var det største af Susette Holtens bidrag til udstillingen og blev vævet på Emma Fischers vævestue. Det findes i dag på Designmuseum Danmark. Møblementet findes i Anna og Michael Anchers Hus i Skagen.

I 1896 fik Susette Holten til opgave at tegne gadeplakaten for indsamlingen til fordel for den kommende Kvindernes Bygning. Hun komponerede her et vellykket stykke kunsthåndværk, beregnet til at kunne ses både på stor afstand og tæt på. Farvevalgene viser hen til moderne maleri. Den centralt placerede figur er en stor mælkebøtte, med tre gule nyudsprungne blomster, fire grønt lysende rosetblade med blå skygge

og orange karstreng, samt fem visnende blomster. I hvert af de øverste hjørner ses logoet for bygningen: foran den opgående sol ses to byggende kvinder, den ene bærer en stabel mursten på ryggen, den anden er i gang med selve murerarbejdet. I frisen udenom kvinderne ses øverst beløbet 25 Öre og i fundamentet *Kvindernes Bygning*.

Logoet med de byggende kvinder ses også indgraveret på et sølvfingerbøl, som fra stormagasinet Illum solgtes til fordel for Kvindernes Bygning. Fru Marie Illum var i en årrække kasserer i Kvindernes Bygnings bestyrelse. Inskriptionen på fingerbøllet er *A. C. Illum, Kvindernes Bygning*. A.C. var Marie Illums ægtemand.

Susette Holten var født i Skovgaardfamilien, og hendes øvrige tidlige værk viste hende som eksperimenterende kunstner. Som kvinde kunne hun ikke blive optaget på Kunstakademiet, men modtog tegneundervisning hos blandt andre Frans Schwartz. Hun fulgte hurtigt sine

egne veje og arbejdede med eksperimenterende keramisk kunst sammen med Th. Bingesbøll og sine brødre Niels og Joakim Skovgaard. I sit maleri var hun inspireret af kunststilen Art Nouveau og af japansk kunst. Ud over maleri beskæftigede hun sig med illustration, guldsmearbejde og broderi. Til Immanuelskirken på Frederiksberg tegnede hun forlæg til antependiet i 1898, og hun fik bestilling til forlæg til et altertæppe til Roskilde Domkirke i 1901.

Susette Holten havde giftet sig med grosserer Hans Nicolai Hansen. Han viste sig at være særdeles problematisk, hvad angik økonomi. Det blev derfor Susette Holten, der i de senere år måtte stå for økonomien og af den grund arbejde mindre eksperimentelt. Udover de nu traditionelle malerier, der var lettere omsættelige, bestod indkomsten af honorarer for tegnede forlæg til broderier.

Ebba Carstensen og Astrid Holm

Op til indvielsen af Kvindernes Bygning i 1936 ansøgte bygningens bestyrelse Ny Carlsbergfondet om eventuel kunstnerisk udsmykning til den nye bygning. Ny Carlsbergfondet svarede positivt på henvendelsen med et tilbud om et vægtæppe *Dronningen af Saba*. Det var en fornem gave: vægtæppet vurderes i nutiden at være et stykke dansk kulturarv.

To samarbejdende kunstnere stod bag skabelsen af vægtæppet: maleren **Ebba Carstensen** (1885-1967) tegnede kartonen og maleren **Astrid Holm** (1876-1937) udførte vævearbejdet.

Susette Holtens gadeplakat for indsamlingen til den kommende Kvindernes Bygning.

Astrid Holm og Ebba Carstensen, *Dronningen af Saba*, 1934, 179x225 cm.

At det var netop to malere, der skabte kunstværket, gjorde måske netop, at det fremstår så frit i skildringen, både med hensyn til Ebba Carstensens forlæg og med hensyn til Astrid Holms valg af vævemetode, som gav langt friere muligheder end en gobelinvævning ville kunne. Vævemetoden er flamskvævning, og studerer man vægtæppet på tæt hold, vil man kunne se et righoldigt mylder af klude anvendt som farver i en palet til et lærred. Særlig efter den allernyeste mildrensning og renovering hos konservator Mette Krag Nørgaard i Helsingør lyser mangfoldighederne i stoffernes strukturer og farver på enestående vis op igen.

Motivet er Dronningen af Sabas møde med kong Salomon, og kompositionen er tredelt med de to hovedpersoner i midterfeltet.

Yderfelterne er komponeret med dyr, menneskefigurer, palmer og fragmenter af arkitektur.

Ebba Carstensen blev i første omgang elev hos sin fætter maleren

Sigurd Wandel i Helsingør. I 1909 blev hun optaget på Kunstakademiet, hvor kvinderne nu havde adgang til samme undervisning som mænd, bortset fra adskillelse i fag, hvor der tegnedes efter nøgenmodel. I 1912 fødte hun datteren Astrid, og i 1913 forlod hun Kunstakademiet. Hun forblev ugift, hendes mor adopterede Astrid, og de tre boede sammen som familie. Astrid var let retarderet, men lærte at væve, og der blev indrettet en vævestue til hende i det sommerhus i Horneby ved Hornbæk, som Ebba Carstensen købte efter moderens død.

Ebba Carstensen blev mere og mere optaget af det moderne maleri, hvor billedopbygningen var det primære. Hun inspireredes af fransk kunst, af kubismen og ekspressionismen. Hendes motiver var opstillinger, skildringer af mennesker, læsende eller samtalende, landskaber og skove, med huse: alt, hvad der kunne fange hendes øjne for komposition og farve. Aktuelt kan

ses en større udstilling med hendes værker på Sorø Kunstmuseum og senere på Øregård Museum.

Ebba Carstensen blev optaget af det organisatoriske arbejde og var i 1916 med til at stifte den faglige organisation for kvinder *Kvindelige Kunstneres Samfund (KKS)*.

Maleren **Astrid Holm** studerede først til ingeniør på Polyteknisk Læreanstalt; men hendes dybe interesse for at tegne og male gjorde, at hun afbrød studiet og i stedet gik på Emilie Mundt og Marie Luplaus private malerskole. Her dimitterede hun i 1903 og blev optaget på Kunstakademiets Kunstscole for Kvinder i 1904. Her gik hun til 1910 - sideløbende med at hun i årene 1907-10 opholdt sig i Italien. Hun rejste videre til Paris, og her mødte hun andre danske kunstnere. Mødet i det internationale miljø fik stor betydning for Astrid Holm; hun fulgte udviklingen af det kubistiske og det ekspressive maleri, og hun har som den eneste danske kunstner fulgt undervisning hos maleren Henri Matisse, omkring 1910.

Astrid Holms rejser førte hende til Vestindien, hvor hun malede billedet *Rose dækker bord* - et maleri, der nu tilhører Statens Museum for Kunst. Men modtagelsen af Astrid Holms hjemkomst til Danmark viste ingen forståelse for hendes pionerindsats med hensyn til det moderne, ekspressionistiske og farvefyldige maleri. Hun var med til at oprette væveskolen på Kunstakademiet i 1921, som hun efterfølgende blev leder af indtil sin død.

Somrene tilbragte Astrid Holm i et hus i Horneby, tæt ved Ebba Carstensens.

Christine Swane

Christine Swane (1876-1960) var pioner på området det moderne maleri. I Kvindernes Bygnings bestyrelseslokale hænger et hovedværk fra 1937 af hende, oliemaleriet *Udsigt. Tisvilde Hegn*. Ved Repræsentantskabsmødet i Kvindernes Bygning 9. april 1938 fortalte formanden Karna Nilsson i sin beretning *I Aarets Löb havde vi den Glæde at faa foræret af Ny Carlsbergfondet et Maleri af Christine Swane, forestillende at være et Motiv fra Tisvilde Hegn - jeg vil hellere kalde det en Farvekomposition og synes, det har pragtfulde Farver og virker godt, naar det ses paa Afstand, det hænger i Kabinettet paa 1. Sal.*

Karna Nilsson var guldsmed og havde butik i stueetagen i Kvin-

dernes Bygning, så hun var vant til at se former og farver - og skønne på det abstrakte element i Christine Swanes maleri og at formidle sine indtryk og tanker til andre.

Christine Swane havde i 1936 haft en udstilling af akvareller i Studio Schrader, som også havde til huse i stueetagen i Kvindernes Bygning. Hun var søster til maleren Johannes Larsen og gik til undervisning først hos maleren Fritz Syberg, senere på Kunstskolen for Kvinder i København. Samtidig fik hun privat undervisning hos maleren J. F. Willumsen, og derved stiftede hun bekendtskab med andre kunstsyn end det akademiske på Kunstskolen. Christine Swane arbejdede ukueligt hele sit liv med sine lærreder og oliefarver, oftest grøn, blå og gul - i uendeligt

skiftende laserende toner. Hun blev den første kvindelige maler på Grønningen i 1936.

Elisabeth Neckelmann

Kvindernes Bygning fremstod konsekvent enkelt, klart og smukt i Ragna Grubbs arkitektur ved indvielsen i 1936. Den store vævning med Dronningen af Saba prydede én af væggene - men væggene i øvrigt stod tomme. Maleren **Elisabeth Neckelmann** (1884-1956) skænkede i 1937 10 malerier til bygningen. Hun var fra 1924-54 formand for foreningen Kvindelige Kunstneres Samfund (KKS). Hermed var de lange overvejselsers, forhandlingernes og det kollegiales væsen trådt ind i foreningen. KKS forhandlede med flere andre kunstnerorganisa-

Christine Swane, *Udsigt, Tisvilde Hegn*, 1937, 170x220 cm.

Elisabeth Neckelmann, Kvindeskikkelse ved hegn, udateret, 85x104 cm.

Elisabeth Neckelmann, Portræt af fire børn, udateret, 116x132 cm.

Elisabeth Neckelmann, Gående mand foran kornmark, udateret, 99x117 cm.

tioner, og det drejede sig i høj grad om at skaffe indflydelse til kvinderne i de besluttende organer til udstillinger og Akademiråd. Det lykkedes i høj grad, og Neckelmann blev selv indvalgt i Akademirådet. På dette organisatoriske område var hun pioner, som gerne lærte fra sig om strategier og forhandlingstaktik.

Elisabeth Neckelmann voksede op med fynbomaleren Peter Hansen som ekstrafar, og allerede som barn malede og klippede hun billeder. Som ung modtog hun undervisning af Fritz Syberg, men var ellers autodidakt. Malerierne til Kvindernes Bygning skildrer fortrinsvis landskaber under vidtstrakte himmelrum, skabt i Neckelmanns sommerbolig ved Sejerøbugten. Et billede har personmotiv, og det er endnu en gåde hvilke børn, der er tale om. Det kan meget vel være hendes søskende - men en lille dreng har i så fald sneget sig ind som gæst. På bagsiden findes et andet maleri - to gamle mennesker siddende ved en kornmark.

Kirsten Kjær

I Kvindernes Bygnings styrelsesprotokol kan man læse i referatet af den 30. november 1967, at overtje-

ner Agerskov havde søgt om at efterfølge som forpagter af restaurant Karnappen. Han var, som der står, *ædruelig og vellidt og kender det hele*. Agerskov blev ansat med godt resultat, og han henvendte sig på et tidspunkt til den nye formand for Kvindelige Kunstneres Samfund, maleren Gudrun Poulsen. Han inviterede medlemmerne af foreningen til at udstille i bygningens kælderlokaler, hvor der afholdtes forskellige arrangementer. Maleren **Kirsten Kjær** (1893-1985) blev i 1969 den tredje udstiller og viste et større antal malerier.

Kirsten Kjær var en sand pioner på flere områder. Hun indlevede sig i mennesker i vidt forskellige miljøer under rejser i mange lande, og hendes skildringer af mennesker og landskaber skete i et eget ekspresivt og farverigt billedsprog. Grundet sin nysgerrige og fordomsfri tilgang til verden mødte hun og malede portrætter som *menneskebilleder* og tilstræbte ikke en ydre lighed.

Hendes portrætter er som iagttagelser af modellernes sjæleliv. Om portrættet i 1939 af en sort kvinde med et lille barn fra Pasadena, Californien, udtalte hun: *"Jeg maler kun i Perioder, naar jeg har fundet en*

Model, jeg bliver besat af, jeg er saa at sige Kvartalsmaler".

Når man står over for de to portrætter fra 1958 af kirkeminister, senere kulturminister Bodil Koch, oplever man Kirsten Kjærs spændvidde og evne til at fange forskellige facetter af personligheder og forstår hendes udsagn om besættelsen af modellen så tydeligt. I det første portræt har modellen nedslåede øjne: Hun er i færd med at læse en bog. I det andet møder Bodil Kochs øjne beskueren med et fastholdende klart blik. Historikeren Birgitte Possing, der forfattede Bodil Kochs biografi, opfatter de to portrætter som to psykologisk meget forskellige indsigter i hendes sind. Den indadvendte, læsende, og den udadvendte, som modigt og inspireret mødte omverdenen. De to portrætter kan ses på Kirsten Kjærs Museum i Langvad i Thy. Bodil Koch var med sine ønsker om aktive samfundsborgere med til at grundlægge den tværpolitiske og folkeoplysende forening Folkevirke i 1944.

Karin Birgitte Lund

Emnerne for de tidlige pionerers indsatser var, som beskrevet indledningsvis, dagligdagens nødvendige

heder og mælkebøtten som motiv, og afslutningsvis genoptages de her, om end med nyt indhold hvad angår dagligdagen, nu nemlig pengesedlerne.

Først til mælkebøttemotivet. Til forsiden af Kvindernes Bygnings jubilæumsskrift 1986-2011 nytegnede tegneren og grafikeren **Karin Birgitte Lund** (født 1946) det tidligere mælkebøttemotiv, som vi så på

Susette Holtens gadeplakat 1996. Nytegningen tager udgangspunkt i den højre halvdel af Holtens mælkebøtteplante; det forunderlige er at se de to kunstneres vidt forskellige kunstneriske udtryk. Vi så Holtens stærke og farverige plante. Karin Birgitte Lunds udtryk er forfinet æterisk, hvor motivet er tydeligt, men farver og former er fastsat på papiret gennem småbitte markeringer

med farveblyant, nærmest prikker. Med denne teknik opnås en fint stille tone i billedet. Som en livfuld scene er tilføjet en bi, siddende i midterste udfoldede blomst.

Motivet er gentaget i løberen, som pryder indgangen til Kvindernes Bygning.

Herefter til pengesedlerne. Studier til den nye seddelseerie fra Danmarks Nationalbank foretog Karin Birgitte Lund 2010-2011 i et studielokale i Kvindernes Bygning. Hun var blevet udvalgt blandt otte kunstnere, og om valget udtalte direktøren for Nationalbanken i 2007 *Karin Birgitte Lund viser i sit idéoplæg broer som bindeled, ikke alene mellem landsdelene, men også mellem fortid og nutid. Oplægget indeholder fornemme naturalistiske kvaliteter, og hendes fine streg og klassiske udtryk vil gøre sig flot på de kommende pengesedler.*

Karin Birgitte Lund blev uddannet på Kunstakademiet hos Palle Nielsen og Søren Hjorth Nielsen 1968-73. Hendes vedholdende minutiøst tegnede og trykte kunstværker af skønheden i forfald i små og meget store formater har bragt hende stor anerkendelse i kunstverdenen og til repræsentation i Kobberstiksamlingen, på Skovgaardmuseet, Vestjyllands Kunstmuseum og Vejle Kunstmuseum samt på Kastrupgårdsamlingen, hvor en stor retrospektiv udstilling finder sted fra juni 2026.

Karin Birgitte Lunds nytegnede mælkebøttemotiv fra 2011.

Lene Rasmussen, *Den indre by*, 2011-2015, 145x160 cm.

Artiklen her præsenterer ni kvinder i kunsten, som alle var pionerer på ét eller flere områder, og som med ukuelighed har forfulgt deres livsmål kunstnerisk set og for nogles vedkommende desuden på det kvindelige politiske område. På denne måde kan der fra Kvindernes Bygning hentes mange fortællinger om foregangskvinderne i landets kunsthistorie.

TAK for dokumentationerne til kilderne: Hanne Abildgaard, Sofie Olesdatter Bastiansen, Birgit Bjerre, Minna Kragelund, Eva Lous, Theresa Nielsen, Bente Scavenius, Krestina Skirl og Anne Lie Stokbro.

Billedkunstner Lene Rasmussen havde i en periode et atelier i Kvindernes Bygning. Her tegnede hun bl.a. sin udsigt til Helligåndskirken. Tegningen er deponeret i Kvindernes Bygning.

Anna Klindt Sørensen, *Model*, plakat til udstilling i Studio Schrader i Kvindernes Bygning, udateret, 52x35 cm.

Skuespiller Ghita Nørby og billedkunstner Grete Balle:

At være *kunstner* har sin pris. Men vi kan ikke lade være

Af Annemarie Balle,
redaktør

Under overskriften "Kvinder, der træder deres egne spor" har Folkevirke inviteret to kunstnere, som på hver sin måde netop har trådt deres egne spor. De har begge gennem mere end 70 år arbejdet med deres kunstneriske udtryksformer på nyskabende og inspirerende måder.

De har fornyet deres kunstneriske sprog og dermed været med til at give roller, farve- og formsprog et nyt indhold.

De to er skuespilleren Ghita Nørby, 91 år, og billedkunstneren Grete Balle, 100 år.

Deres udtryksformer er meget forskellige.

Ghita Nørby arbejder med sin stemme og sit kropssprog. Hendes kunst er nuets kunst. Det er, mens hun står på scenen, at hun giver liv til de personer, hun spiller. Ghita Nørby er ensemblespiller og udtrykker sig i et samspil med medspillere, instruktør og kostumer.

Grete Balle udtrykker sig gennem farver og former. Hun omsætter sine følelser og indtryk til malerier og vævninger. Hendes kunstneriske arbejde foregår alene i et atelier, og først når arbejderne er færdige, kan de indgå i en dialog med beskueren -

Forestillingen SARAH på Folketeatret i sæson 1916-1917. Ghita spillede sin afskedsforestilling sammen med Preben Kristensen i SARAH. Foto: Thomas Petri.

men Grete Balle selv behøver ikke være til stede. Hun har sluppet sit værk og træder i baggrunden.

Men i en samtale i februar viste det sig, at de to kunstnere har mange sammenfaldende synspunkter, og på mange felter tager de samme kunstneriske kampe.

Samtalen mellem de to kunstnere foregår hos Ghita Nørby i hendes sortmalede bjælkehus i Holte. Et hjem fyldt med teaterminder fra både hendes eget og hendes forældres liv. Minder om et engageret liv og et stort ønske om at omgive sig

med smukke ting. Gamle fajancefade, Tiffany-lampe, malerier og skulpturer, som alle har spillet en rolle i Ghita Nørbys liv. Den store have er snedækket, så man ikke kan opleve den store samling roser, som Ghita Nørby glæder sig over hele sommeren. 58 forskellige arter, fortæller hun, at der gemmer sig under sneen. I Grete Balles hjem i Kalundborg ville man også have kunnet se minder fra et langt levet liv. Malerier af kunstnerkolleger, afrikanske væveruller og møbler, som har været i familiens eje i mange år.

Både skuespiller Ghita Nørby og billedkunstner Grete Balle er samlere. Under besøget hos Ghita Nørby fangede Grete Balles blik Ghita Nørbys farverige samling af tasker.

Men i ingen af hjemmene står tiden stille - og det gør de to kunstnere heller ikke.

Godt nok har Ghita Nørby haft sin sidste teateroptræden. Men hun tager stadig af og til ud for at læse op. Grete Balle arbejder stadig med sin kunst og udstiller hver år nye arbejder. Her i 2026, hvor Grete Balle fylder 100 år, bliver det til fire udstillinger - to retrospektive udstillinger på henholdsvis Museum Jorn og Kunstmuseet Fuglsang, en stor udstilling på Bispegården i hjembyen Kalundborg og en mindre udstilling i Galleri Valdal i Valby.

Man er kunstner

Men hvordan har livet som kunstner været?

- Skuespiller er ikke noget, jeg har valgt at blive. Det er noget, jeg er, lyder det hurtigt fra Ghita Nørby.

- Som skuespiller skal man så huske at være glad for en ting, nemlig at

man har talent. Men at være karakterskuespiller, som jeg er, er også forfærdeligt hårdt. Dertil kommer, at man som skuespiller jo kun er noget, når man bliver set af andre. Skuespillet lever i nuet. Når tæppet falder, så er man usynlig.

- Som skuespiller skal man også være indstillet på at arbejde i et ensemble. Man skal som person træde i baggrunden og lægge al sin kraft i at formidle de tanker, som fantastiske forfattere har skrevet i deres skuespil.

- Ja, lyder det fra Grete Balle, det at arbejde som skabende kunstner er hårdt arbejde. Jeg kan af og til blive irriteret over, at folk siger, at det er fint, at du kan sidde og hygge dig med at male eller væve. Det at være kunstner er et arbejde - det er ikke at sidde og hygge sig.

- Uanset udtryksform, så er det at være kunstner nemlig ikke et valg, man har taget. Det er noget, man ikke kan lade være med at gøre. Det er helt forkert at se på den kunstneriske, skabende proces som et hvilket som helst andet arbejde og sige, at man vil være kunstner. Man kan ikke sidestille arbejdet som kunstner med fx det at være bager. Så det er forkert at sige, lyder det opfølgende fra Grete Balle.

Når man som skuespiller siger ja til en rolle, og når man som billed-

...Men at være karakterskuespiller, som jeg er, er også forfærdeligt hårdt. Dertil kommer, at man som skuespiller jo kun er noget, når man bliver set af andre. Skuespillet lever i nuet. Når tæppet falder, så er man usynlig.

Ghita Nørby, skuespiller

kunstner siger ja til en opgave, er der mange fælles tilgange.

- For, som Grete Balle forklarer det, så er det et kunstnerisk udtryk, som skal formidles - og integreres i et givet rum. For mig har det ofte været kirkerum, hvor jeg har fået til opgave at skabe en vævning til en prædikestol, et antependium eller et kortæppe. Fælles for min tilgang har været, at jeg har fordybet mig i rummet og søgt at finde ind til rummets sjæl og det udtryk, som findes på stedet - arkitektoniske udtryk og farveholdninger. Så har jeg ofte valgt et kristent udgangspunkt - en verselinje eller en korstype. En gang brugte jeg fuglevingen som motiv. Fugle som motiv findes i mange salmer - bl.a. i salmen "Under dine vingers skygge". En anden gang tog jeg udgangspunkt i salmen "Nu rinder solen op ad Østerlide", hvor jeg lod mig inspirere af linjerne "Forgylder klippens top og bjergets side". Jeg har også ladet mig inspirere af de forskellige korstyper som fx det bårne kors og det græske kors eller jeg har taget udgangspunkt i forskellige glorietyper.

- Det er klart, at det at få så faste rammer, som et kirkerum er, er en form for begrænsning set i forhold til at arbejde med helt frie arbejder, hvor hele billedet er mit eget.

- I mine opgaver er det vigtigt, at jeg får skabt et arbejde, som bliver en helhed med kirkerummet. Der skal ikke blot hænge en vævning, så kirkegængerne sidder og siger "Der hænger en Grete Balle". Men, vævningen skal tale til dem og være med til at understøtte det, som sker i kirkerummet. Den skal føje sig ind i helheden og være med til at lægge

noget til kirkegængerens oplevelser. - I min verden, tilføjer Ghita Nørby, er det i grunden på samme måde. Som skuespiller skal man stille sig selv i baggrunden og lade ordene fra de gode forfattere komme i forgrunden. Som skuespiller stiller man sig til rådighed.

Ikke begrænse sig selv

Begge kunstnere har på forskellig vis beskæftiget sig med H.C. Andersens eventyr.

Grete Balle blev for flere år siden bl.a. bedt om at lave et litografi i forbindelse med markeringen af 125 året for H.C. Andersens død, mens Ghita Nørby både har arbejdet på film med H.C. Andersen eventyr og gennemført mange oplæsninger af hans eventyr.

Grete Balle glæder sig over mange af eventyrene. Det er svært at pege

på et enkelt frem for andre. Det er lidt ligesom med farver. Her kan jeg heller ikke sige, at jeg bedre kan lide en farve frem for en anden. For mig er alle farver smukke. Jeg forstår slet ikke folk, som kan sige, at en farve er grim. Grimme farver findes ikke.

Når jeg bruger farver i mine arbejder, så er der ingen grimme farver. Det afgørende for mig er farvernes udstrækning. Nogle farver skal kunne fremstå som en lille accent, mens andre gerne må brede sig meget. Men det har ikke noget at gøre med, om jeg kan lide farverne. Det er nogle kunstneriske overvejelser.

- Men, fortæller Grete Balle, da jeg skulle lave litografiet, valgte jeg et enkelt eventyr "Nattergalen". Det eventyr, syntes jeg, passede så fint til Kalundborg med sine mange

Ghita Nørby i forestillingen *En skærsommernatsdrøm* fra 2011. Foto: Natascha Thiara Rydvald.

fugle. I Kalundborg er det godt nok mest måger.

Men nattergalen er et vidunderligt eventyr om den lille, grå nattergal, som er beskeden. Den er ligeglad med rigdom og glimmer og vil ikke forgyldes. Den vil ikke sidde i et gyldent bur, men vil kun synge, når den selv har lyst. Den vil selv bestemme.

- H.C. Andersens eventyr læses over hele verden. Han er en genial forfatter. Ja, tilføjer Ghita Nørby, jorden kan gå under, mens hans eventyr vil bestå.

- Men det er umuligt at vælge et eventyr ud, som er bedre end andre.

Det ville være at begrænse sig selv, lyder det klare svar fra Ghita Nørby.

- På samme måde kan jeg heller ikke vælge, hvilken af mine mange roller, der har været bedst. Ingen har været bedre end andre.

Dog kan Ghita Nørby godt dvæle ved sin rolle som Ingeborg Skjern i "Matador"

- Serien "Matador" lever stadig. For mig er den og serien "The Crown" noget af det bedste, der er lavet. Det er serier, som ses over hele verden.

- De udmærker sig ved, at personerne er individuelle og hele tiden udvikler sig. I begge serier kommer alle personernes nuancer med - og det er vigtigt, hvis personerne skal være vedkommende.

- Mere generelt har det betydet meget for mig som skuespiller, at jeg ikke har skullet gøre det samme aften efter aften. Naturligvis er teksten den samme, men jeg har aldrig vidst, hvad der ville ske på scenen, når jeg er gået ind om aftenen. Jeg har aldrig sagt, at jeg var god i går,

Ghita Nørby i skuespillet Høstsonaten på Det kongelige Teater i 2007. Foto: Robin Skjoldborg.

så laver jeg det samme i aften. Jeg har hver aften forholdt mig til min tekst og tænkt over, hvad jeg gjorde i nuet.

- Det var et råd, som sceneinstruktør Erling Schroeder gav mig.

- TÆNK!

- Det er vigtigt. Du skal tænke nogle tanker, når du arbejder som kunstner.

- Du har kun den respekt, som du selv har.

- I det hele taget var Erling Schrøder et fantastisk menneske og en stor inspirator. Men jeg tror ikke, at hans samarbejde var gået i dag. Dagens ungdom er for selvhøjtidelig og kan ikke le af sig selv.

- Han var hård og gav en nogle på snotten. Det lærer man meget af - og det er ikke synd for én. Det kan godt være, at man går hjem og græder, men så står man op igen næste morgen og er klar til at tage fat igen.

- Men det er klart, at det koster at arbejde på den måde. Men det er en pris, som er nødvendig at betale, fastslår Ghita Nørby.

Fornyelse - men ikke for enhver pris

Begge kunstnere kan se tilbage på et langt liv. Men her stopper ligheden også.

For Ghita Nørby behøver livet ikke at være så meget længere, mens Grete Balle stadig glæder sig til nye oplevelser og til at fortsætte med at arbejde med sin kunst, selv om det kan være mere fysisk krævende for hende.

Ghita Nørby synes, at hun har givet dét til livet, som hun kan. Hun er glad for at have oplevet de mange roller på scenen og i filmen.

- Så det er ikke i et mørkt øjeblik, at jeg ser frem til døden, fastslår hun.

- Nej, det er i et lyst øjeblik, at jeg tænker sådan.

- Det trækker heller ikke mere i mig at opleve teateret. For mig bliver mange af forestillingerne ødelagt. Der bliver lavet scenografier, som slet ikke passer med indholdet i forestillingerne. Det brydes så meget ned, uden at det giver nogen mening. Man må gerne nytænke

forestillingerne, men det skal have et formål. Der skal ikke blot foretages noget nyt for at lave noget nyt.

- Jeg mangler ofte visionerne i de ændringer og den fornyelse, som foretages. Jeg har forsøgt at gå ind for at se en nyopsætning, men jeg måtte gå i pausen. Det var simpelt-hen rædselsfuldt.

- Der var ingen respekt for forfatterne, og skuespillerne var ikke dygtige nok. Deres tale var ikke god nok. Jeg vil ikke have de oplevelser ødelagt, som tidligere har været så fantastiske for mig.

- Hvis jeg skal gense gamle skuespil, bliver det i fjernsynet, hvor jeg også nyder at se de gamle film, hvor der medvirker meget dygtige skuespillere som fx Clara Pontoppidan og Poul Reumert.

Udviklingen inden for scenekunsten kan Grete Balle godt følge.

- Jeg har selv oplevet det på både teateret og på kunstudstillinger. Men jeg har valgt ikke at gå før tid. Jeg er nysgerrig og vil opleve udstillingen til ende for at se, om jeg kan forstå, hvorfor de har gjort, som de har. Jeg håber på, at der til sidst dukker en form for forklaring op. Det gør der desværre ikke altid.

- Men det får mig ikke til at miste lysten til at opleve mere - lysten til at se, hvad der sker med børne- og oldebørn. Udforske nye materialer og se, om jeg kan formidle flere oplevelser til kunstinteresserede. Det håber jeg, at jeg kan, selv om jeg ved, at det kun bliver hårdere at arbejde så intenst med kunsten, erkender Grete Balle.

Grete Balle med nogle af sine nyeste filtarbejder – frithængende skulpturelle arbejder.

Men det får mig ikke til at miste lysten til at opleve mere - lysten til at se, hvad der sker med børne- og oldebørn. Udforske nye materialer og se, om jeg kan formidle flere oplevelser til kunstinteresserede

**Grete Balle,
billedkunstner**

Skuespiller Ghita Nørby:

Mange **vælger ikke** at være skuespiller. Man er skuespiller

Af Annemarie Balle, redaktør

Ghita Nørby er født den 11. januar 1935 i København. Hun er uddannet ved Det Kongelige Teaters elevskole med afgang i 1956. Ghita Nørby har medvirket i adskillige teaterforestillinger ved bl.a. Det Kongelige Teater, Betty Nansens Teater og Det Ny Teater.

Ghita Nørby spillede i de første år som skuespiller ofte glade ungpigeroller, men i 1960 ændrede det sig. Hun blev inviteret til Allé Scenen af sceneinstruktør Erling Schroeder. Han kunne se hendes store talent som karakterskuespiller. Gennem et givende, men også hårdt kunstnerisk samarbejde mellem de to, udviklede Ghita Nørby sig til en markant fortolker af især stærke

kvinder på scenen. Lige fra Nora i "Et dukkehus", Winni i "Glade dage", Dronning Elisabeth I i "Mary Stuart", fru Levin i "Inden for Murene" til sin sidste teaterrolle Sarah i "Sarah Bernhardt" i 2017.

Dertil kommer et utal af filmroller. Her vil de fleste nok især huske rollerne som Regitze i "Dansen om Regitze" og Ingeborg Skjern i "Matador". Den sidste store filmrolle var i 2022 i tredje og sidste del af "Riget".

Sideløbende har Ghita Nørby haft mange oplæsninger af bl.a. H.C. Andersen.

Men uanset roller har Ghita Nørby altid arbejdet intenst med sine roller. Hun har ønsket at tegne et nuanceret billede af den person, hun har påtaget sig som rolle. Hun har lagt

vægt på, at personen Ghita Nørby ikke skulle skygge for rollen. Hun har altid ønsket at være formidleren og dermed selv stå i baggrunden og ikke skygge for den person, som forfattere som Henrik Ibsen, Molière, Schiller frem til moderne forfattere som Leif Panduro har beskrevet.

Men, siger Ghita Nørby, det har været "grusomt hårdt". Men hun har ikke følt, at hun har haft et andet valg. For, som hun har sagt mange gange, man vælger ikke at være skuespiller. Man er skuespiller.

De stærke kvinderoller har gennemsyret Ghita Nørbys karriere som karakterskuespiller. Hun står stærkt på både scener og filmværreder. Hun lægger ikke skjul på, at det har været et hårdt job, og at mange af resultaterne er kommet efter et tæt samarbejde med netop Erling Schroeder. Men hun betoner også, at talentet er en forudsætning for at kunne opnå resultater. Det at man er skuespiller.

Det er også den kombination, som har sikret, at de kvinderoller, som Ghita Nørby har spillet, har stået så stærkt. Ghita Nørbys fortolkninger huskes - og er til stor inspiration. Både for dem, som gerne vil være skuespillere, men bestemt også for publikum, som kan opleve stærke kvinder i både bi- og hovedroller. I Ghita Nørbys fortolkninger kan selv kvinder i biroller stråle og blive husket som betydningsfulde kvinder.

Ghita Nørby i forestillingen *Indenfor murene* i 2005. Her ses hun spille sammen med Mathilde Nyegaard, Jørgen Reenberg og Camilla Bendix. Foto: Thomas Petri.

Grete Balle i gang med at bemale en lerkrukke. Formen blev hun inspireret af i et maleri af maleren Jeppe Madsen Olsen, som har hængt i hendes barndomshjem.

Billedkunstner Grete Balle:

Lader *fantasien* tale gennem farver og materialer

Af Annemarie Balle, redaktør

Grete Balle er født den 26. april 1926 i Haderslev. Er autodidakt som kunstner. Debuterede på Kunstnernes Efterårsudstilling som maler i 1950 og debuterede samme sted som væver i 1957.

Er stadig aktiv kunstner. Udstiller flere gange om året, hvor hun viser nye værker.

Det at arbejde med kunsten og udtrykke sig gennem farver, garner og andre materialer er noget, som Grete Balle ikke kan lade være med. Sådan har hun haft det i mere end 75 år. Fordybet sig i kunsten og omsat sine oplevelser i farver og garner. De første år alene som maler, men i 1957 debuterede hun som tekstilkunstner. I de følgende 40 år var det som tekstilkunstner, Grete Balle

gjorde sig gældende og bl.a. blev bannerfører for den "tekstile revolution". Her gjorde hun op med den gængse forestilling om, hvordan vævninger kunne være. Hun slog hul på billedfladen og rykkede vævningen ud i rummet, så den blev en rumlig, tekstil skulptur.

Det var nytænkningen af det tekstile udtryk, nytænkning af brugen af garner i vævningerne og det spontane,

maleriske udtryk i vævningen, som gav Grete Balle en fremtrædende plads på den kunstneriske scene. Hun fik mange opgaver til det offentlige rum - især arbejdede hun i mange år tæt sammen med arkitektægteparret Inger og Johannes Exner om udsmykninger af kirker. Det blev bl.a. til udsmykninger i gamle landsbykirker, som ægteparret Exner restaurerede, men også udsmykninger i nye kirker, som Exner-ægteparret stod bag.

Opgaver, som Grete Balle var meget begejstret for, fordi netop begrænsningerne i opgaverne var udfordrende for hende.

I de frie arbejder kan Grete Balle frit lade fantasien udfolde sig, mens opgaver til bestemte steder og forudbestemte steder stiller andre krav. Begrænser og inspirerer på en og samme tid.

Hun var i begyndelsen af 1960'erne desuden en af frontløberne inden for den tekstile udvikling og kæmpede bl.a. også for, at de tekstile udtryk skulle bedømmes på lige fod med skulpturer og malerier. Det blev de ikke frem til 1965, hvor tekstiler og arbejder i ler på censurerede udstillinger blev samlet under fællesbetegnelsen "dekorativ kunst".

Sammen med kunstnerkollegerne Franka Rasmussen og Birthe Weggerby tog de kampen og skaffede de to udtryksformer ligestilling med de øvrige kunstneriske udtryk. For, som de sagde, det er ikke materialerne, der skal afgøre den kunstneriske værdi, men værkets indhold. Og sådan blev det så.

Det med at tage kampe for kunsten har Grete Balle gjort lige siden. Selv om hun koncentrerer sig om sit

arbejde og ikke deltager så meget i de kunstpolitiske debatter, så tager hun altid ordet, når hun føler, at noget er uretfærdigt. Når hun oplever, at politikere og andre, som beskæftiger sig med kunst i det offentlige rum, ikke sætter sig godt nok ind i sagerne. Afgørelser skal træffes på et oplyst grundlag og ud fra en faglig indsigt.

Hun toner altid rent flag og viger ikke tilbage for at give udtryk for, hvordan hun synes, at den aktuelle sag skal vurderes.

Dog er debatterne en parentes i Grete Balles kunstneriske arbejde. Her er det hendes fortsatte udforskning af materialer og kunstneriske fordybelse, som er i centrum.

En nysgerrighed på materialernes muligheder og efter at finde frem til netop de former og farver, som bedst kan udtrykke det, som Grete Balle gerne vil videregive. En nysgerrighed til at finde frem til materialer, som bedst kan omsætte hendes oplevelser og indtryk. Det er det vigtigste - ikke om der er tradition for at anvende netop de materialer i den aktuelle sammenhæng. Det er underordnet for Grete Balle. Det vigtigste er materialernes muligheder.

Den kompromisløse indstilling er også et benspænd, som af og til har givet udfordringer - både for Grete Balle selv og for de håndværkere, som af og til bliver involveret i arbejdet med montering af de færdige arbejder. Som et eksempel kan nævnes, da Grete Balle eksperimenterede med at støbe stoffer og tekstiler ind i acryl. Hun var blevet inspireret af de store gennemsligtige glasdøre ind til tandlægeklinikker og banker. Arealer, som talte til hende

som hvide lærreder, så hun ville gerne "udsmykke" dem. Omdanne dem til kunstneriske billedflader, som man fik en oplevelse ud af at se på frem for blot at støde ind i dem.

I arbejdet med glasdørene ville hun fortsat gerne benytte det tekstile udtryk. Men det skulle så også være rengøringsvenligt, hvis det fx skulle hænge på en tandlægeklinik.

I den proces begyndte Grete Balle at gå ind i forsøg med at støbe tekstile materialer ind i acryl.

Eksperimenter, som hun synes var kunstneriske udfordrende, fordi hun dermed også kunne give tekstilerne et mere svævende udtryk.

Mange materialer blev brugt i arbejdet med acryl - nogle gange begyndte farverne at flyde ud under selve støbeprocessen. Andre gange var resultatet mere dramatisk. Der skete bl.a. en voldsom eksplosion, da hun skulle have indstøbt noget høstbindegarn, som var præpareret med musegift. Da det blev opvarmet, eksploderede hele formen og tilbage lå en kraterlignende acryl-form med delvist indstøbt tekstilskulptur.

Et fantastisk resultat, men også en proces, som ikke kunne gentages. Resultatet fik hende til at gå videre i andre retninger - stadig med et åbent sind for at afsøge nye udtryksformer og konstant være på udkig efter kunstnerisk givende materialer. Den nysgerrighed har hun bevaret i alle årene. Derfor begyndte hun også for få år siden at arbejde med det keramiske udtryk. Igen var det materialets muligheder, der var drivkraften.

Og sådan har Grete Balle det stadig, selv om dåbsattesten snart er 100 år gammel.

Marie Illum – *kvinden* bag stormagasinet

Af Dorthe
Chakravarty

Marie Illum var i begyndelsen af 1900-tallet med til at forbedre forholdene for kvinder i Danmark. Hun kæmpede for uddannelse og bedre arbejdsforhold for den voksende gruppe af kvinder ansat i handlen og på kontor. Det gjorde hun i sin mands stormagasin, Illum - og som aktiv i foreningen for kvindelige kontorister.

Stormagasinet Illum var i slutningen af 1800-tallet blandt Københavns førende forretninger og en kvindearbejdsplads. En stor del af personalet var ugifte kvinder ansat til at ekspedere kunder, sy i baglokalerne eller tage sig af kontorarbejdet.

Stifteren, A. C. Illum, havde i 1891 åbnet en forretning med syartikler og kjoletilbehør i ejendommen på Østergade 55 i det indre København. Hovedstaden var i hastig forandring. Det elektriske lys var netop og for første gang blevet tændt i gaderne: en stor begivenhed, der fik københavnere til at samles i aften timerne for at se det nye lys. Selv om Østergade endnu ikke var blevet til Strøget, var det en hovedgade for alle, der ville ses og se København. Til den moderne og nu belyste by hørte også kommunale planer om at asfaltere det befærdede hovedstrøg, hvor

kvindernes lange skørter opslugte skidt og møg fra den brolagte gade. Der var syet kantebånd på det nederste stykke af kjolerne, bånd, der kunne skiftes, når de var for slidte og beskidte - bånd, som nu kunne købes i den nye forretning opkaldt efter grundlæggeren Illum. Den 3. marts 1891 klokken otte om morgenen ringede butiksklokken første gang og ind trådte frøken Karen Marie Andersen. Hun var købmandsdatter fra Viborg og flyttet til København for at tage en uddannelse indenfor kontor og handel på Handelsskolen for Kvinder - oprettet af Dansk Kvindesamfund i 1872. Her var holdningen klar: vejen til kvinders anerkendelse og selvstændighed gik gennem uddannelse. Den unge frøken Andersen købte et kor-

set til fem kroner, og hr. Illum overrakte sin første kunde varen og et par røde roser, som hun tog med videre til sit kursus på Handelsskolen. Her blev hun belært af bestyrerinden om, at det ikke var passende for en ung kvinde at modtage blomster fra en mand. Det havde hun ret i, det var imod tidens takt og tone for pæne ugifte kvinder at tage imod noget fra en mand, de ikke havde planer om at gifte sig med. Og eftersom frøken Andersen var i gang med sin kontoruddannelse, burde hendes hoved ikke være fyldt med gifteplaner. Logikken var simpel: selv om kvinder fra bedrestillede kår som Marie Andersen tog en uddannelse, så var reglerne klare: Når og hvis hun blev gift, skulle hun ikke arbejde, men hellige sig ægte- og moderskab, mens

hendes mand forsørgede familien. Trods belæringen gik Marie Andersen sine egne veje, for umiddelbart efter korsetkøbet blev hun ansat som kassererske, den kvindelige pendant til kasserer, i Illums forretning, og året efter, i 1892, blev hun gift og skiftede navn til fru Marie Illum. Hun blev hustru og med tiden også mor til fire børn, men tog fra begyndelsen af sit ægteskab en

fremtrædende plads i sin mands virksomhed, byens foreningsliv og tidens kvindesagsarbejde.

Foreningen "Hegnet"

Marie Illum havde sin faste gang i forretningen blandt personalet, først som lønnet arbejdskraft og efter ægteskab som medhjælpende hustru. Derudover var hun aktiv i foreningen "Hegnet", som var oprettet

1898 af Louise Hansen og Emma Gad. De to var blandt hovedaktørerne bag den store "Kvindernes Udstilling", der i 1895 viste, hvad skandinaviske kvinder kunne indenfor kunst, håndværk, industri og teater. I den forbindelse opstod ideen om, at kvinder burde have et hus i København. Det skulle være en Kvindernes Bygning til samvær og kvindesagsarbejde. Idéen var god, men det havde vist sig at være svært at samle penge til byggeriet, så i stedet for at lade planerne dø, satte de driftige kvinder gang i en slags pilotprojekt for alt det, som det kommende hus skulle stå for:

"Hegnet" - Den under dette Navn af "Kvindernes Bygning" startede Forening, hvis Formaal det er at skabe et hyggeligt Tilflugtssted for kvindelige Kontorister efter Dagens anstrengende Arbejder, aabnede iaftes sine forløbige Lokaler, som er installerede i A. Schmidts Realskole i Store Kongensgade. Skjøndt det paa Forhaand maatte anses for vanskeligt, næsten uoverkommeligt at skabe Hygge i Rum, som om Dagen benyttes til Skolebrug, er dette dog fuldt ud lykkedes den energiske Bestyrelse for "Kvindernes Bygning". Skolens rummelige Gymnastiksal er ved faa Midler gjort til et behageligt Opholdssted, som sikkert ikke vil undlade at øve sin Tiltrækning. I Forbindelse dermed staar nogle mindre Klasseværelser, som benyttes til Toilet, Kjøkken osv. Indvielsen iaftes overværedes af en talrig Kreds af Damer. Festtalen holdtes af Fru Emma Gad, som tolkede det almindelige Ønske om, at Foreningen maatte blive, hvad den tilsigtede: Et Hegn for enligt stillede Kvinder."

Illum var fra begyndelsen en kvindearbejdsplads med kontorister til papirarbejdet og ekspeditricer til at betjene kunderne, der ikke skulle besvære sig med at stå op, mens de ventede på at få fremvist varerne i en tid uden selvbetjening, 1904. Billedet er lånt fra www.kbh billeder.dk

Sådan blev den nye forening beskrevet i Adresseavisen i februar 1898. Til åbningsfesten var taler og sang, og alle deltagerne kunne se, at her var et sted, hvor kontoristerne kunne mødes i tryghed, og som det hed "styrke deres Stilling og udvikle deres Horisont ved Samarbejde med deres Kollegaer". A. C. Illum deltog også og bidrog med en tale, hvor han sagde, at der længe havde været brug for en sådan forening, eftersom de kvindelige handels- og kontoristfolk nu udgjorde en tredjedel af handelsfunktionærerne i København. Han takkede de kvinder, der havde rejst sagen, og så udbragte han "brillante Hurraer" for den nye forening, som fik doneret porcelæn og møbler fra virksomheder og andre stormagasiner, hvis personale var blandt Hegnets medlemmer.

Omfattende aktiviteter

De fleste af hovedstadens dag- og ugeblade skænkede gratis aviser og blade. Og et klaver stod til rådighed for medlemmerne, for hver onsdag aften skulle der være musikalsk optræden, foredrag, oplæsning af "nationale digterværker" og "fremvisning af geografiske lysbilleder". Det hele skulle sikre de unge kvinder god borgerlig dannelse og udsyn. Medlemmerne betalte kontingent og lagde et ekstra beløb for at være med i en syge- og hjælpekasse. Hegnet var ikke kun en aftenklub med tedrikning og lysbilleder, det var en faglig organisation med fokus på at sikre medlemmerne i tilfælde af sygdom. Derfor syge- og hjælpe-kassen, og derfor også tilbud om - gratis - at kunne gå til lægen, få me-

dicin, hospitalsindlæggelse og "Landophold for Rekonvalescenter".

Hegnet blev en stor succes, som i løbet af det første år fik 500 medlemmer, der mente, at det var nødvendigt med et nyt og mere retvisende navn. Det blev til Kvindernes Handels- og Kontoristforening. Nu var det også muligt at blive undervist i sprog, regning, skrivning - og korsang. Der blev indsamlet penge til et bibliotek og etableret et engagementsbureau, en slags arbejdsformidling, alt sammen for "at forbedre og højne vore kvindelige Kontorarbejders ikke særlig glimrende Kaar."

Vokseværk

A. C. Illum kunne snart konstatere, at det lejede lokale på Østergade var blevet for småt. Varesortimentet var vokset, kundekredsen eksploderet og antallet af personale vokset fra et par stykker til flere hundrede. Der er mange årsager til, at det gik godt for Illum. Tiden var til forbrug og flotte varer, men Illum havde også blik for moderne forretningsdrift. Hans kunder skulle ikke stå i kø eller vente på deres varer, derfor de mange ansatte. Og personalet havde gode forhold i form af frokostordning, udflugter, fester og adgang til uddannelse, så de kunne dygtiggøre sig - den del af driften tog Marie Illum sig af. Ligesom hun rejste med sin mand til Paris for at skaffe den nyeste mode til byen.

A. C. Illum forstod også - som noget nyt - at bruge butiksruderne som blikfang, hvor de store vinduer ud mod gaden blev en stor lokkende reklame med udstilling af butikens varer: Syskrin, elastikbælter og kulørte puder. Marie Illum var opmærk-

som på vinduets tiltrækningskraft, så hun fik den gode idé at udstille de fingerbøl, som blev solgt for at indsamle penge til etableringen af Kvindernes Bygning. De kostede ti øre, og med den synlige placering i vinduet blev de små fingerbøl en sælert og kilde til indtægt for Kvindernes Bygning.

Illum købte en stor hjørneejendom på den modsatte side af Østergade, som blev til byens flotte og moderne stormagasin. Og fordi både han og hans kone var dybt involveret i Kvindernes Bygning og kontoristernes forhold, overdrog han et par nyrenoverede lokaler i ejendommen til kontoristforeningen, som nu fik "alle moderne Bekvemmeligheder" for en beskedent leje. Medlemmerne benyttede på grund af deres arbejdstider kun lokalet om aftenen, så for at tjene penge til foreningen blev der etableret en "Formiddagsklub" for kvinder, som var i byen for at handle. En god idé eftersom der ikke var mange andre steder, kvinder kunne gå ind alene eller sammen for at få en bid mad og noget at drikke.

I 1903 fødte Marie Illum sit sidste barn, og samme år trådte hun ind i bestyrelsen for Kvindernes Handels- og Kontoristforening, hvor hun bestred poster som kasserer, næstformand og formand frem til sin død i 1939. Samtidig sørgede hun for, at de ansatte i hendes mands forretning fik undervisning i sprog og regning. Uddannelse var nøgleordet for hende, hvad enten hun talte om kontorister eller husmødre, havde hun en klar holdning til kvinders pligt til at lade sig danne og uddanne:

A.C. Illum, Østergade 52, udateret. Billedet er lånt fra www.kbh billeder.dk

„Den, der har Evner, Lyst og Kræfter, skal bruge dem stærkt. Det er Vedkommendes Ret og Pligt. Og for Hjemmene er det af allerstørste Betydning, at Moderen er saa højt aandeligt udviklet som muligt. Hvorledes skal hun ellers være i Stand til at gaa ind paa de Unges Tankegang og endnu mindre til at lede dem,“ spurgte hun retorisk.

Satte sig varige spor

Marie Illum var hustru og mor, men hun var også kvindesagsforkæmper, fagforeningsformand og kommunalpolitiker. I 1918 stillede kvinder for første gang op til Folketinget. Marie Illum skrev en opfordring til kvinderne om at gøre deres ”borgerpligt” i avisen København, hvor hun beskrev politik som ”en faktor, der må regnes med i det daglige livs intimeste forhold”, altså familie, børn, alderdom, sygdom og pension. Det synspunkt fastholdt hun, da hun i 1926 og 1932 - forgæves - stillede op for partiet Venstre til Folketingsvalget. Hun mente, at husmødre skulle forstå og gå ind i politik, fordi alt i kvinders liv var påvirket af politik.

I pressen blev hun beskrevet som en kvinde, der ikke kun var husmoder og moder, det fremgik, at hun altid var ”på vagt for at værne om handelskvindernes interesser og utrætteligt i at spore de unge til en forståelse af, at vil de stå sig i konkurrencen, må de tilegne sig den bedst mulige uddannelse.”

AC Illum døde i 1938, og året efter døde Marie Illum. Inden havde hun testamenteret 100.000 kr. til Kvindernes Bygning og en halv mio. kr. til Dansk Kvindesamfund til oprettelse af et legat, der bar hendes navn og skulle fremme kvinders økonomiske selvstændighed.

I bøger om store danske erhvervs-mænd og virksomheder omtales A. C. Illum og stormagasinet, mens hun, fru Marie Illum, ikke nævnes for meget andet, end den gang hun købte et korset i sin kommende mands forretning. Til trods for at hun det meste af sit voksne liv arbejdede for kvindesagen og den store hær af kvinder indenfor kontor og handel. En gruppe lønmodtagere, som var med til at sikre den drift og fremgang, den visionær A. C. Illum

havde lagt grundstenene for. Uden de mange ansatte - og hans kones engagement - var han næppe nået så langt.

Fortællingen om Marie Illum, hendes kvinde- og partipolitiske arbejde og indsats for Kvindernes Handels- og Kontoristforening er kvindehistorie, arbejdsmarkedshistorie og demokratihistorie. Det er en fortælling om, hvordan Kvindernes Bygning - allerede inden bygningen stod færdig i 1936 - var et arnested for kvinder, der med handlekraft, aktivisme og organisering forandrede forholdene for danske kvinder. Den historie er vigtig. Ikke kun for at fortælle om glemte og oversete kvinder, men for at vise, at det moderne Danmark, vi kender i dag, ikke kun er skabt af mænd, men også af kvinder, som gjorde en stor forskel. Ikke bare for sig selv og deres nærmeste. Men for tusindvis af kvinder.

Anvendt litteratur og kilder

Eggers, Olga: Kendte Danske Kvinder. 1934. Forlag Arthur Jensen.
Et tilbageblik. 1892 - 1. februar - 1948. Festskrift i anledning af Kvindernes Handels- og Kontoristforenings 50 Aars Jubilæum. P. Hansens Trykkeri, København. 1948.
Kvinden og Samfundet, 1898.
Kvinden og Samfundet, 1899. København 7. april 1918.
København 28. november 1926.

<https://www.danskkvindesamfund.dk/vores-historie>

<https://www.emmagad.dk/foreninger/hegnet.html>

https://kvindebiografiskeleksikon.lex.dk/Marie_Illum

Frontkæmper *for* menneskerettigheder

Bodil Begtrup kæmpede som Danmarks "første kvindelige ambassadør" for at sikre, at menneskerettigheder også kom til at gælde for kvinder

Af Jytte Lindgård,
advokat

Bodil Begtrup er et navn, som de færreste forbinder med vigtige, historiske begivenheder.

Bodil Begtrup er en af de "glemte" kvinder, hvis betydning næppe kan overvurderes. Hun spillede en meget vigtig rolle for ligestilling, da menneskerettighedskonventionerne blev udarbejdet i 1948.

Bodil Begtrup var en dansk FN-profil og en stor forkæmper for ligestilling. Den 7. maj 2026 blev der rettet op på glemslen. Der blev opstillet en smuk skulptur af netop Bodil Begtrup for derved at minde eftertiden om hendes store betydning for især ligestilling. Skulpturen står på Ofelia Plads i København og er udført af billedhugger Eva Hjorth.

Værket består af en næsten to meter høj bronzebuste på en moderne sokkel med Menneskerettigheds-erklæringen indgraveret.

Skulpturen er lavet i to eksemplarer. Den anden er opstillet i Genève.

I øjeblikket er der en stor, politisk debat om, hvorvidt Danmark skal melde sig ud af de internationale konventioner.

Det er derfor højaktuelt, men også vigtigt at hylde Danmarks 'første kvindelige ambassadør': Bodil Begtrup. Bodil Begtrup skal ikke mindst huskes for hendes internationale engagement for menneskerettigheder. Efter krigen blev Folkeforbundet afløst af de Forenede Nationer, FN. Sammen med den amerikanske præsident Franklin D. Roosevelts ægtefælle, Eleanor Roosevelt, var hun med til at udforme verdenserklæringen om menneskerettigheder og samtidig sikre, at den også gjaldt for kvinder.

Hun var næstformand i det udvalg, der udarbejdede resolutionen, der blev vedtaget i 1948.

Hun blev medlem af FN's kvindekommission og blev dens formand. Det var et stort og vigtigt arbejde, Bodil Begtrup gjorde for, at mænd og kvinder skulle have samme rettigheder. Også i dag

er det vigtigt at understrege på såvel nationalt som internationalt plan, de fundamentale frihedsrettigheder vi stadigvæk sammen har glæde af.

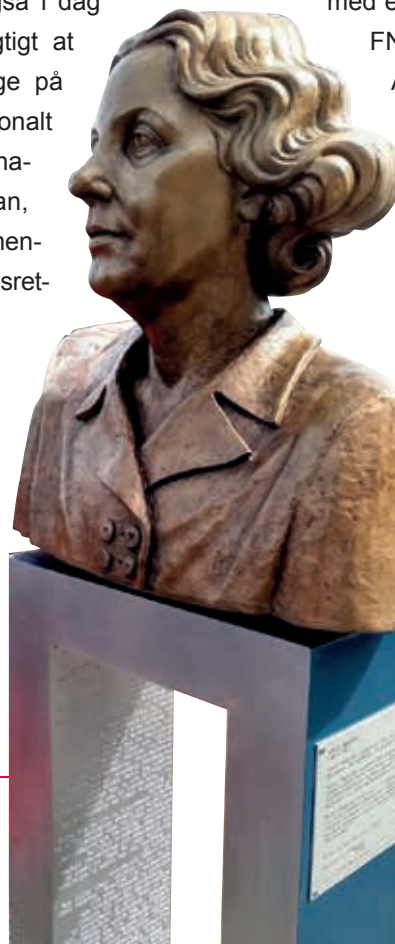
Menneskerettighedskonventionen er ikke kun for lande, som vi betragter som mindre industrialiserede end os andre. Det er en konvention, vi alle kan have glæde af.

Der har de seneste år været en spændende og relevant debat om, at kvinder ikke er nær så meget portrætteret i det offentlige rum som mænd. Mange kvinder, der har udført en banebrydende indsats, har ikke fået en statue opstillet på torve og pladser. Det er der ved at ske en ændring på. Men det går alt for langsomt, der er i øjeblikket blot en enkelt statue i Nyborg af hende.

Dog netop mens der lægges sidste hånd på denne lille artikel om Bodil Begtrup, kommer der meddelelse om, at der den 6. maj 2026 vil blive afsløret en skulptur af Bodil Begtrup på Ofelia Plads i København. Og et andet spændende projekt er i gang med en statue, som stilles op foran FN's højkommisariat i Genève.

Andre nye projekter om Bodil Begtrup er gendrivelse af hendes erindringer: "Kvinde i et verdenssamfund".

Også under denne artikels tilblivelse kommer der meddelelse om, at ud af 100 mindetavler er kun 19 med kvinder. Det er naturligvis alt for ringe.

Billedhugger Eva Hjorth har udformet den nye skulptur af Bodil Begtrup, som netop er blevet afsløret i København. I soklen er menneskerettigheds-erklæringen indgraveret.

Men samtidig må man jo se, om vi selv har gjort nok ved at hædre de kvinder, som har været foregangs-personer for os selv.

Bodil Begtrup har haft sin gang i Kvindernes Bygning, hvor også Folkevirke har sit kontor. Men vi har ikke nogen mindeplade om Bodil Begtrup dér. Det burde vi have.

Lidt biografi

Bodil Begtrup var født d. 12. nov. 1903 og døde d. 12. dec. 1987. Bodil Begtrup var en flot kvinde, også med et lidt aristokratisk ydre. Men bag dette ydre boede en ildsjæl, der ønskede at gøre tingene bedre for kvinder.

Hendes far var dommer og hendes mor var lærer. Moren var ud af den kendte Skagenmaler-slægt Locher. Det er formentlig derfor, Bodil Begtrup startede med at læse kunsthistorie, men hun fandt hurtigt ud af, at hendes sociale engagement gjorde, at hun skiftede til statskundskab og blev cand.polit. Men hendes smukke hjem var præget af kunst. Hun voksede op forskellige steder i Danmark, hvor faren blev dommerfuldmægtig og senere havde sin dommergerning.

Bodil Begtrup har skrevet en lille pamflet "Mine haver" fra 1969 om det at vokse op på landet og se solen skinne var dejligt. Hendes forældre var politisk konservative, så faren blev dybt chokeret, da han så hans datter i spidsen for et socialdemokratisk optog 1. maj.

Hendes liv var ikke altid let, hun mistede sin lille datter, der var født med en hjertefejl, ganske kort tid efter, hun var blevet skilt fra datterens far, lægen Erik Worm Begtrup.

Senere da hun skulle udnævnes til internationale positioner, kom det op i regeringen, om man kunne sende en fraskilt kvinde ud som højtstående delegat fra Danmark. Men heldigvis besindede den daværende regering sig, og Bodil Begtrup fik et langt internationalt virke.

Bodil Begtrup tegnet af Karl Larsen. Tegningen hænger i Kvindernes Bygning.

Hun kom meget tidligt ind i Danske Kvinders Nationalråds styrelse, DKN, her var hun medlem af styrelsen i henved 20 år og havde som nævnt sin gang i Kvindernes Bygning.

Hun var i dette tidsrum med til at yde en indsats for børns vilkår. Hun blev således medlem af Mødrehjælpens fællesråd, da Mødrehjælpen i 1939 blev gjort til en offentlig institution.

I DKN's regi var hun medvirkende til at lægge fundamentet til en sundhedsplejerordning og var sammen med andre kvindeorganisationer med til at stifte den danske afdeling af Red Barnet.

Bodil Begtrup banede vejen for, at Kvinderådet (DKN) fik plads i den årlige officielle delegation til FN.

Det har betydet enormt meget, ikke kun for den internationale del af kvindesagen, men også for at danske kvinder også på NGO-niveau derfor fik mulighed for at være med til at præge den internationale kvindesag gennem arbejdet i FN's 3. udvalg. Bodil Begtrup testede et større beløb til DKN, der muliggjorde, at DKN, udover den af Udenrigsministeriet udpegede delegat, kunne sende et bestyrelsesmedlem til FN's årlige generalforsamling og kvindekommissionsudvalg.

At Bodil Begtrup som nævnt havde en lidt aristokratisk fremtoning betød dog ikke, at hun ikke var dybt engageret i mennesker. Jeg var som medlem af DKN heldig at møde hende flere gange.

Hun fortalte, at hun havde bedt nogle yngre slægtninge om at tage hende med på Christiania. Jeg tror ikke, hun købte noget i boderne, men som hun sagde, man må jo vide, hvad der sker dér.

Nekrolog-fadæse

Hendes fraskilte ægtefælle giftede sig igen med en kvinde af samme navn, Bodil, men hun var husholdningslærerinde. Men at eksmandens ægtefæller havde samme navn, førte til en frygtelig fadæse fra dagbladet Politikens side. Da husholdningslærerinden Bodil Begtrup døde, var der en stor nekrolog i Politiken, men det var en nekrolog om ambassadøren Bodil Begtrup og ikke den afdøde ægtefælle, det have kaldet navnet Musse.

Det er den slags fadæser, der ikke må ske, og Herbert Pundik tog da også med det samme ud til Bodil Begtrup med en kæmpe buket blom-

ster og undskyldte for det. Men Bodil Begtrup syntes ikke, det var morsomt at blive erklæret død.

Hun omtalte i sin nævnte pamflet, hvordan hun som barn ikke brød sig om at være nærmest tvunget til at hjælpe med at ordne haven, men senere fik hun selv stor lyst og glæde ved at arbejde med blomster. Hun fortalte selv under en middag i 1985, at hun dårligt kunne koge et æg. Men gennem hendes diplomatiske virke, havde hun folk til at hjælpe sig, og da hun holdt op, havde hun selv en husbestyrerinde, som det hed dengang. Så hun lærte det nok heller ikke siden.

Bodil Begtrups hjemsted var Danmark trods de mange rejser. Men hendes største kærlighed var Island. Hun blev i 1949 udnævnt til den første kvindelige ambassadør, men det var ikke uden sværds slag, for det var ikke uden sværds slag, for det var hendes ægtefælle Bolt-Jørgensen, der selv var ambassadør (gesandt), der skulle udnævnes. Men da han fik tilbudt stillingen, foreslog han i stedet for, at det blev hans kone, der fik den. Selv havde han kun 3 år tilbage, inden han i givet fald skulle pensioneres. Og det blev så til, at Danmark fik sin første kvindelige ambassadør. Hun gjorde en kæmpe indsats i Island, og islændingene el-

skede hende. Flere har ment, at hun var en af de altafgørende faktorer for at gøre forholdet mellem Danmark og Island ligeværdigt. Hun er da også i dag begravet i Skálholt i Island, og vi er mange, der gerne valfarter til hendes gravsted og lægger en buket foran den smukke kirke med udsigt ud over Islands flotte terræn.

Som der står i omtalen af hende i Dansk Kvindebiografisk Leksikon, var hendes hjemsted DKN (Kvinderådet), og derfor står der også på den krans, som Kvinderådet lagde ved hendes kiste ved hendes bisættelse i Helligåndskirken: "I taknemmelig erindring, Danske Kvinders National Råd".

Stor *opbakning* til Folkevirkes fortsatte udvikling

Folkevirkes landsmøde blev i år holdt i København over to dage. Den første dag gik med kulturelle indslag, mens den anden dag stod i debatternes tegn. Debatter om landsforeningen Folkevirkes fremtid og muligheder for stadig at gøre sin stemme gældende på den folkeoplysende scene.

For Folkevirke er det afgørende, at folkevirkebrugere bakker op om alle aktiviteter - både lokalt og på landsplan.

Der er mange udbydere inden for folkeoplysningen. De har hver sin profil og tilbyder gode arrangementer, men i forskellige rammer.

For Folkevirke er det vigtigt, at der er plads til samtalen og debatterne, ligesom arrangementerne også meget gerne må rumme socialt samvær, så deltagerne på det uformelle plan får mulighed for samtaler.

Formand Annemarie Balle fortalte i sin skriftlige beretning, at året 2025 har været et anderledes år for Folkevirke.

- Der er både blevet lukket en af Folkevirkes gamle og "store" kredse, og der er kommet en ny kreds til.

Der har desuden også været udskiftninger på en af lederposterne i en af Folkevirkes gamle kredse.

- Så mange udskiftninger på centrale poster i Folkevirke er bestemt ikke hverdagskost. Folkevirke har gennem mange år været vænnet til stabilitet i bestyrelser. Men sådan skulle 2025 ikke være.

- For bestyrelsen for Landsforeningen Folkevirke er det glædeligt, at en ny kreds er kommet til. Det er kredsen Folkevirke Sydfyn, hvor kredslederne bor på Langeland. Der er tale om initiativtagere, som er solidt forankret i den langelandske kultur, og som har været involveret i foreringsarbejde i mange år. Folkevirke har tidligere samarbejdet med kredslederne om bl.a. en musikfestival i sommermånederne.

- Den nye kreds har sine hovedaktiviteter på Langeland, men når anledningen er der, vil der også være mulighed for, at kredsen kan arrangere møder og forskellige aktiviteter andre steder i regionen.

Folkevirke på Vestegnen har eksisteret i mange år - og i alle årene med kredsleder Ellen Kristiansen

ved roret. Ellen Kristiansen har været meget aktiv og har været den drivende kraft i at gennemføre både læsekreds og et større fælles kredsarrangement sammen med nabokredsen Folkevirke Roskilde.

- Kredsen er veldrevet og har en meget trofast medlemskare. Men efter mange år ønskede Ellen Kristiansen her ved årsskiftet 2025/2026 at blive nydende medlem af kredsen. Grete Mygind, som selv er medlem af en læsekreds i Folkevirke København, har tilbudt at blive kredsleder for Folkevirke Vestegnen. Det er rigtig dejligt at kunne byde velkommen til en trofast folkevirkebruger!

- Den tredje store ændring - lukningen af Folkevirke Vesthimmerland - er en trist besked at få.

- Kredsens bestyrelse arbejdede hårdt for at få Folkevirke Vesthimmerland til at fortsætte. Det skortede ikke på deltagere til kredsens arrangementer, men det viste sig umuligt at få valgt en fuldtallig bestyrelse. Rigtig ærgerligt at skulle lukke på den baggrund. Men desværre en realitet.

- Mange andre foreninger har de samme problemer - der er mange deltagere i foreningens arrangementer, men desværre få, som har tid og lyst til at gå ind i bestyrelsesarbejdet. Det er ellers givende at være medlem af en bestyrelse og få lov til at sidde med i "foreningens maskinrum".

- Jo, det tager tid. Men det giver også store oplevelser og et godt socialt netværk med mange fælles oplevelser.

EU-samarbejde

Annemarie Balle fortalte, at et af Folkevirkes store projekter i 2025 har været færdiggørelsen af EU-projektet "Cultural Integration for Social COhesion" - CISCO.

Det er et to-årigt projekt, som formelt bliver afsluttet 28. februar 2026. De fleste aktiviteter er foregået i 2024 og 2025. Her har Folkevirke bl.a. udgivet et temablad om projektet, udgivet hæftet "Goddag Danmark" og en elektronisk bog, hvor alle temaerne behandles mere grundigt. Bogen findes på projektets hjemmeside og på Folkevirkes hjemmeside. Den er foruden på dansk også oversat til engelsk, tyrkisk og hollandsk.

Fremtiden

Annemarie Balle kom i sin beretning desuden ind på, at Folkevirkes forretningsudvalg jævnligt drøfter, hvordan foreningen får fat i nye brugere af Folkevirke og også skaffer nye medlemmer.

- Det står stadig mere klart, at vi skal være bedre på de elektroniske platforme. For nogle år siden fik Folkevirke en ny hjemmeside. En gratis opdatering af Folkevirkes gamle

hjemmeside, men den byder på en række udfordringer - og på flere områder lever den ikke op til vores ønsker, ligesom den er meget arbejdskrævende for Folkevirkes kon- torleder Birgit von der Recke.

Specielt det sidste er rigtig ærgerligt, da hun har rigeligt at se til på kontoret.

- Samtidig skal Folkevirke også have kigget mere på mulighederne på andre platforme - her er det i første omgang Facebook, Folkevirke vil have fokus på. Men som nævnt tidligere, så kræver en Facebook-side en løbende vedligeholdelse og vel nærmest daglige opdateringer og reaktioner på opslag. Så her skal vi have fat i en ekstra person.

Kulturtidsskriftet

Et andet smertensbarn er Folkevirkes kulturtidsskrift "Folkevirke", påpegede Annemarie Balle.

- Bladet er fint og bliver rost mange steder. Bladet er også Folkevirkes ansigt udadtil, så ingen tvivl om, at tidsskriftet har stor værdi for foreningen Folkevirke. Men problemet er økonomien. Det er blevet dyrt at trykke tidsskriftet - og blevet helt urimeligt dyrt at få bragt det ud.

En mulighed kunne være kun at have bladet i elektronisk form, men den løsning troede Annemarie Balle ikke på.

Sidst rettede Annemarie Balle en særlig tak til nogle medlemmer af Folkevirke.

Det drejede sig om Folkevirkes mangeårige bestyrelsesmedlem Tove Kristensen fra Folkevirke Vesthimmerland.

Hun overtog for efterhånden mange år siden Folkevirkes kreds i Vest-

himmerland efter Karen Pihlkjær. En stor og veldrevet kreds, hvor du løftede opgaven med stor succes. Kredsen kunne mønstre et stort fremmøde i mange år. Ja, selv her i 2026 var interessen for at komme til Folkevirkes møder stor. Men - desværre - var interessen for det organisatoriske arbejde ikke tilstrækkelig stor. Så I stod med et problem med at få valgt tilstrækkeligt mange bestyrelsesmedlemmer. Resultatet blev, at I måtte lukke en kreds. Det er rigtig ærgerligt.

Der lød også en stor tak til en anden kredsleder, som nu vælger den aktive pensionisttilværelse uden ansvar for en kreds i København, nemlig Britta Poulsen.

Hun har i mange år været en inspirerende kredsleder for læsekredsen i København, hvor hun har ledet gode debatter om bøger og sikret en stabil læsegruppe i København - og også stået for gode debatter i Roskilde.

Sidst lød der en stor tak til en anden mangeårig kredsleder, nemlig Ellen Kristiansen fra Folkevirke på Vestegnen.

Hun har været kredsleder af Folkevirke Vestegnen i 25 år og sad også i mange år i Folkevirkes bestyrelse. Hun har lagt mange kræfter i at sikre Folkevirke et flot ansigt udadtil - og i at sikre en meget aktiv kreds. Hun var desuden en af de drivende kræfter for at sikre regionale møder i et samarbejde mellem Folkevirke Roskilde, Folkevirke København og Folkevirke på Vestegnene. Det blev gode temamøder, hvor der blev mulighed for fordybelse.

Det er rigtig dejligt, at du, Ellen Kristiansen har fundet en afløser som

kredsleder, som jeg er sikker på kan løfte den store opgave efter dig, nemlig Grete Mygind. Der har været en fin overleveringsforretning. Sidst takkede Anemarie Balle Folkevirkes mangeårige korrekturlæser, Ulla Lunde Hansen for hendes utrættelige og fejlfrie arbejde med at læse korrektur. Et vigtigt arbejde som er med til at sikre Folkevirkes profil som en professionel spiller på den folkeoplysende scene.

Debat

Efterfølgende udspandt der sig en debat om Folkevirkes fremtid og de nødvendige tiltag.

Der var stor opbakning til en fortsat udvikling af landsforeningen Folkevirke og arbejdet med at skaffe endnu større tilslutning til aktiviteterne. Ligeledes var der stor opbakning til

at fastholde Folkevirkes kulturtidskrift i sin nuværende form med fire årlige numre på print.

Flere meldte sig som interesserede i at støtte redaktionen med bl.a. at ideudvikle på bladets temaer og finde debatskabende skribenter.

Debatten om at udvikle bladet begyndte allerede på landsmødet, hvor flere spændende forslag kom på bordet - og endnu flere vil følge, når deltagerne i de kommende uger får tænkt forslag og ideer nøjere igennem.

Debatten blev rundet af med mange ideer summende i luften.

Valg

Formand Annemarie Balle blev genvalgt med akklamation.

De to bestyrelsesmedlemmer Susanne Tarp og Lene Lund blev lige-

ledes genvalgt med akklamation. Tove Kristensen ønskede ikke at genopstille, da hendes kreds nu er lukket. Hendes plads blev ikke genbesat på landsmødet, men vil blive det på et senere tidspunkt. De to suppleanter Anne Lise Jensen og Grete Mygind blev begge genvalgt.

Folkevirkes landsmøde 2027 bliver holdt i Holbæk. Der arbejdes med planer om enten et endags møde eller et to dages møde. Det vil det kommende planlægningsarbejde afgøre. Landsmødet 2027 bliver - hvis det er et to dages møde - holdt den 16. og 17. april. Nærmere information følger.

Folkevirkes landsmøde 2026:

Spændende besøg i hofteateret

Folkevirke indledte sit landsmøde med et spændende besøg i det nyrenoverede Hofteater bag Christiansborg i København.

Det gamle teater rummer rigtig mange spændende historier, som en dygtig guide kunne fortælle om under rundturen. Detaljer om bl.a. det sidste maskebal, som Struensee deltog i, inden han blev arresteret, skjulte kighuller og kongelige loger. Alt blev fortalt med et stort engagement.

Desværre er Hofteateret ikke begyndt at opføre teaterforestillinger endnu, så i stedet drog Folkevirke-

gruppen til Frederiksberg. Her viste Aveny Teateret den meget roste forestilling "Annas sang", som bygger på Benjamin Koppels bog af samme navn. En bog, som mange havde læst på forhånd.

En flot og gribende forestilling, hvor Benjamin Koppels nykomponerede musik føjede en ekstra dimension til teateroplevelsen.

Undervejs blev der også tid til socialt samvær, hvor oplevelserne kunne drøftes og meninger udveksles.

Helt i Folkevirkes ånd, hvor samtalen er vigtig - og hvor rammerne for samtale og samvær skal være gode. Så det blev restaurant Darling, der lagde hus til kaffen, mens Allegade 10 i nærheden af teateret sørgede for velsmagende aftensmad.

"Annas sang", Aveny Teateret.

Kvindestemmer 2026:

Billedskabende musik og *mange* lydbilleder

Årets Kvindestemmer bød på både billedskabende musik og mange lydbilleder samt mange overraskende oplevelser.

Med en vekslen mellem forfatterens ord, musikernes toner og billeder fra en kunstner udfoldede eftermiddagen de forskellige kunstneriske udtryk til en sanselig helhed med forfatter Lisbeth Tolstrup som sikker guide gennem hele arrangementet. Forfatter Signe Kierkegaard Cain lagde ud med at fortælle om sit forfatterskab, og hun havde nedslag i sine seneste udgivelser - "Søkvinden" og "Grundskyld".

Sanger og bratschist Josefine Weber Hansen fortalte om sin specielle tilgang til musikken og gav nogle prøver på, hvordan hun i et særligt samspil mellem sin stemme og bratschen kunne opnå nogle meget sanselige toner og et unikt musikalsk udtryk.

Manuskriptforfatter Hanna Lundblad fortalte om sit særlige parløb med

Stig Thorsboe i arbejdet med bl.a. TV-serierne "Krøniken" og "Badehotellet". Hun kom med gode fortællinger om seriernes tilblivelse og de mange tilfældigheder, som har været undervejs. Bl.a. fortalte Hanna Lundblad også om, hvordan kravet om at skrive en TV-serie med et meget begrænset budget var lykkedes, da hun var kommet på ideen om at bruge nogle eksisterende kulisser - de danske badehoteller og sandstrandene langs Vestkysten. Kulisser, som er meget smukke - og nok så vigtigt i denne sammenhæng - er stort set gratis.

Billedkunstner Julie Boserup foretog nogle interessante punktnedslag i sit kunstneriske udtryk og fortalte medrivende om, hvordan hun bygger sine collager op og bruger fotografiet som en væsentlig del af sit kunstneriske udtryk.

Eftermiddagens anden musiker var pianist og komponist Makiko Hirabayashi. Hun gav prøver på både

sin jazzmusik og sin filmmusik. Her oplevede dagens gæster, hvordan musikken kan være meget billedskabende, så man som tilhører næsten havde en film kørende for sit indre øje og fik opbygget en særlig stemning, efterhånden som musikken blev spillet.

Eftermiddagen blev rundet af med et interview med eftermiddagens tovholder, forfatter Lisbeth Tolstrup. Hun trådte til i stedet for den programsatte forfatter Amalie Langballe.

Lisbeth Tolstrup blev interviewet af journalist Annemarie Balle.

Samtalen drejede sig om skriveprocesser og om Lisbeth Tolstrups nyeste bog - "På papir", som består af 10 noveller. Alle handlinger foregår i et spændingsfelt mellem virkelighed, drømme og fantasi, hvor læseren umærkeligt bliver ført ind i en fantasiverden og spundet ind i en eventyrlig fortælling.

HOTEL
CECIL

Kunsthistoriker Lisbeth Tolstrup sikrede den røde tråd i eftermiddagens arrangement på spillestedet Hotel Cecil. Foto: Lars Pryds.

Formand for Folkevirke, journalist Annemarie Balle (t.v.) interviewede forfatter Lisbeth Tolstrup om hendes nye bog med ti eventyrlige noveller. Foto: Lars Pryds.

Komponist og bratschist Josefina Weber spillede inderligt og medrivende nogle af sine egne kompositioner. Foto: Lars Pryds.

*Komponist og bratschist
Josefine Weber gav også prøver
på sin særlige brug af stemmen.
Foto: Lars Pryds.*

*Forfatter Signe Kierkegaard Cain
fortalte levende om sit forfatter-
skab og læste korte passager op,
som kunne være med til at visua-
lisere hendes tekster for publikum.
Foto: Lars Pryds.*

Pianist og komponist Makkiko Hirabayashi spillede flere af sine egne kompositioner og gav publikum et godt indblik i hendes meget billeddannende musik. Foto: Lars Pryds.

Billedkunstner Julie Boserup viste mange eksempler på, hvordan hun arbejder i krydsfeltet mellem fotografi, collage og tegning. Foto: Lars Pryds.

TAK TIL SPONSORER

Arrangørerne bag Kvindestemmer vil gerne rette en stor tak til årets sponsorer. Uden dem havde det ikke været muligt at gennemføre årets flotte program.

Kvindestemmer 2026 har modtaget økonomisk støtte fra:

- Statens Kunstfonds Litteraturpulje
- Den Bøhmske Fond
- Kvindernes Bygning
- Dansk Musiker Forbund
- Kvindelige Kunstners Samfund

SAÆT KRYD
i kalenderen

KVINDESTEMMER I 20 ÅR

Kvindestemmer 2027 bliver helt særlig, fordi den eftermiddag samtidig skal markere 20 året for Kvindestemmer.

Programmet er under udarbejdelse.

Dog er det sikkert, at det bliver et program ud over det sædvanlige med nogle store kunstnere.

Datoen ligger fast.

Det bliver lørdag 6. marts 2027 kl. 12-17 på spillestedet Hotel Cecil.

Oplevelser og fællesskab i Folkevirke

Folkevirke har kredse landet over. Vi inviterer til spændende arrangementer, som kan opleves i et givende samvær med andre folkevirkebrugere.

Folkevirke er paraplyorganisation for flere organisationer som fx Dansk Kvindesamfund, Interkulturelt Kvinderråd, Haandarbejdets Fremme, Kvinder i Musik og Kvindelige Kunstneres Samfund.

Folkevirkes formål er at bringe nyt initiativ til oplysningsarbejdet. Folkevirke ønsker at fremme en aktiv dialog og derved give deltagerne et bedre fundament for at deltage engageret i den demokratiske proces.

I Folkevirke kan du få oplevelser, som kan deles med andre og drøftes i et hyggeligt fællesskab.

Et medlemskab af Folkevirke giver en række fordele, nemlig

- ◆ Modtagelse af Folkevirkes kulturtidsskrift "Folkevirke" fire gange årligt
- ◆ Hurtig orientering om, hvad der foregår i foreningen
- ◆ Nedsat pris på arrangementer
- ◆ Inspiration gennem det givende arbejde, som foreningen Folkevirke tilbyder
- ◆ Mulighed for at være med i både nationalt og internationalt udviklingsarbejde og EU-støttede projekter med folkeoplysende fokus
- ◆ Mulighed for råd og vejledning fra Folkevirkes oplysningskonsulent
- ◆ Mulighed for selv eller sammen med andre folkevirkebrugere at arrangere møder.

Folkevirkes største kredse er:

Folkevirke København - e-mail folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirke på Vestegnen - e-mail elhart08@gmail.com

Folkevirke Roskilde - e-mail britta.poulsen@privat.dk

Folkevirke Vesthimmerland - e-mail tovekaren120@gmail.com

Folkevirke Herning - e-mail lene47lund@gmail.com

Folkevirke Region Syd - e-mail karinbjerregaard.1@gmail.com

På gensyn i Folkevirke!

Annemarie Balle, landsformand

FOLKE VIRKE

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal · 1153 København K
+45 33 32 83 11 · folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

www.folkevirke.dk

**Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage.**

Ved redaktionens slutning
forelå der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger kan fås
ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11
(bedst tirsdage mellem kl. 9 og 16)
eller folkevirke@folkevirke.dk

Desuden kan der ses en opdateret oversigt
over arrangementer på Folkevirkes
hjemmeside www.folkevirke.dk

Du kan også følge Folkevirke på Facebook.

Folkevirkes møder former sig som
åbne debatter om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.
**Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!**

» REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke
Tlf. 56 49 21 65

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Folkevirke i København inviterer til
spændende arrangementer, som kan
opleves i et givende samvær med
andre folkevirkebrugere.
Oplevelser, som kan deles med andre
og drøftes i et hyggeligt fællesskab.

**FØLG FOLKEVIRKE
PÅ FACEBOOK OG
BLIV OPDATERET OM
ARRANGEMENTER**

Yderligere oplysninger om de enkelte
arrangementer samt priser fås ved
henvendelse til Folkevirke på mail
- folkevirke@folkevirke.dk
På Folkevirkes hjemmeside kan der
også findes supplerende oplysninger
om de enkelte arrangementer.

Kontakt:

Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K. eller
Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 21 27 62 19
folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.
Tlf. 33 32 83 11

Debatmøderne foregår på torsdage kl. 12.00-14.30.

3. september

Nick Hornby: Hvordan er man et godt
menneske?
Debatoplæg Helen.

24. september

Kazuo Ishiguro: Klara og solen.
Debatoplæg Marianne.

22. oktober

Thit Jensen: Den erotiske hamster.
Debatoplæg Anna Margrethe.

12. november

Albert Camus: Sisyfosmyten.
Debatoplæg Britta.

3. december

Lea Ypi: Uværdig.
Debatoplæg Grete.

Der betales kontingent for hele
sæsonen ved kursusstart
(efterår og forår) i alt 600 kr.

Litteraturkredsen har eksisteret i
flere år, og der kommer hele tiden nye
medlemmer. Men der er plads til flere,
som har lyst til at engagere sig i en
levende og vedkommende debat.

Kontakt:

Grete Mygind
mygindgrete@gmail.com

www.folkevirke.dk

KØBENHAVNS VESTEGN**Vestegnens Litteraturkreds**

Deltagerne mødes i Kvindernes Bygning kl. 13 på de nævnte datoer.

28. september

Per Petterson:
Jeg forbander tidens flod.
Debatoplæg ved Ulla.
Dagens digt ved Doris.

26. oktober

Teheran tur retur af
Lean Waage Bech.
Debatoplæg: Grete.
Dagens digt: Birgit.

23. november

Ude for uden af Niels Krause-Kjær.
Debatoplæg: Anne Birthe.
Dagens digt: Connie.

Tilmelding og kontakt:

Grete Mygind
mygindgrete@gmail.com

REGION NORDJYLLAND**FOLKEVIRKE
VESTHIMMERLAND****Kontakt:**

Tove Kristensen,
Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars
Tlf. 98 62 66 10 / 20 87 64 12
tovekaren120@gmail.com

REGION MIDTJYLLAND**HERNING**

Møder afholdes i Kirkehuset ved
Herning Kirke, Østre Kirkevej 1,
Herning.
Møderne er hver anden mandag.
Mødetid kl. 14.00-16.00.
Man er velkommen til at møde en
1/2 time før.
Der er kaffepause på ca. 15 min.,
hvor man kan nyde sin medbragte
kaffe. Der er også mulighed for at
købe kaffe.

Medlemskontingentet for hele
sæsonen er 200,00 kr.
Hvert møde koster 50,00 kr. for
medlemmer og 70,00 kr. for
ikke-medlemmer. Satserne er også
gældende for pensionister.

Bestyrelse:

Formand:
Lene Lund,
Emil Resensvej 47, Herning
Mobil 29 92 58 50
Næstformand:
Iben Brock,
Spinkebjerg 31, Gjellerup, Herning
Mobil 22 12 95 53
Kasserer:
Tove Katstrup,
Karen Blixens Vej 1P, Ikast
Mobil 40 70 90 51

Bestyrelsesmedlemmer:
Birde Lindholm,
Sabroesvej 3D, 4. sal, dør 5,
Herning
Mobil 23 67 76 75
Doris de Voss,
Ørnevej 32, Herning
Mobil 21 66 06 32

REGION SYD**FOLKEVIRKE SYDFYN****Kontakt:**

Formand Karin Bjerregård
Hesselbjergvej 39, 5953 Tranekær
karinbjerregaard.1@gmail.com

REGION SJÆLLAND**ROSKILDE**

Alle debatmøder holdes i Byens Hus,
Lokale Tankerummet kl. 14-16.

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 23 46 45 95
britta.poulsen@privat.dk

UDLAND**GRØNLAND****Folkevirke i Nuuk****Kontakt:**

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

Grete Balle 100 år

Fredag d. 26. juni 2026, kl. 15.00 arrangerer Folkevirke i København en tur til **Grete Balles udstilling i Galleri Valdal i Valby**, hvor der bliver en rundvisning og samtale om de udstillede værker. Udstillingen markerer, at Grete Balle fyldte 100 år d. 26. april. På udstillingen bliver der vist primært nye værker, men udstillingen har også et vist retrospektivt

Gouache af Grete Balle, som kan opleves i udstillingen i Galleri Valdal.
Foto: Lars Pryds.

skær, så der bliver vist enkelte, ældre værker.

Grete Balle debuterede som maler på KE i 1950. Det var dog som tekstilkunstner, hun i første omgang slog sit navn fast. I dag arbejder hun med mange forskellige materialer og teknikker.

Hendes arbejdsform har gennem alle årene været båret af en undersøgende nysgerrighed, uanset om mediet har været garner i klassisk forstand, fiberbaserede materialer eller taktile fund i kombination med klassiske teknikker som tegning og maleri.

Grete Balle er enke efter COBRAmaler Mogens Balle og har derfor været en del af miljøet omkring Asger Jorn og COBRA. Her har især samarbejdet med den belgiske maler og digter Christian Dotremont haft stor betydning for hende. De har udført flere fællesarbejder i form af dialogiske billedsyninger.

Til udstillingen i Galleri Valdal har Grete Balle udvalgt en serie helt

Foto: www.gallerivaldal.dk

nye værker i filt, som ikke tidligere har været udstillet, samt malerier på lærred, tegninger og gouacher, glasmalerier og keramiske kakler og krukker.

Efter rundvisningen finder vi et sted i nærheden, hvor vi kan fortsætte samtalen om udstillingen og få en kop kaffe for egen regning.

**Adressen er:
Galleri Valdal,
Bykildevej 8,
2500 Valby**